

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2325/2021

02.12.2021. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Машић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7497/20 од 21.01.2021. године, у седници већа одржаној 02.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7497/20 од 21.01.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7521/18 од 29.06.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од 6.451.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.06.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев у делу да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 15.040.800,00 динара, преко досуђеног износа од 6.451.200,00 динара а до траженог износа од 21.492.00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.06.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања трошкова поступка - судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7497/20 од 21.01.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 7521/18 од 29.06.2020. године у ставу првом, делу става другог изреке којим је делимично одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 14.292.000,00 динара, преко досуђеног а до траженог износа од 21.492.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.06.2020. године до исплате, и у ставу трећем изреке. Ставом

другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 7521/18 од 29.06.2020. године у делу става другог изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неоснованог лишења слободе поред износа досуђеног ставом првим изреке, исплати износ од још 748.800,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.06.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане другостепене пресуде, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11....18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, истражни судија Окружног суда у Београду – Већа за ратне злочине донео је решење о спровођењу истраге Кив 02/03 од 31.12.2003. године против више лица, између осталих и против тужиоца, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из чл.144.КЗ СФРЈ, а решењем истог суда Кив 02/03 од 30.07.2004. године тужиоцу је одређен притвор који ће се рачунати од дана и часа лишења слободе.. Пресудом Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине КБ 4/06 од 12.03.2009. године, тужилац је оглашен кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од 20 година, у коју му је урачунато и време проведено у притвору. Решењем истог суда Кв 4/2006 од 12.03.2009. године према тужиоцу као окривљеном је на основу члана 358. став 5. и 6. у вези са чланом 142. став 1. тачка 2. ЗКП продужен притвор који по том решењу може трајати до правноснажности пресуде Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине Кв 4/06 од 12.03.2009. године, а најдуже док не истекне време трајања казне затвора изречене том пресудом. Решењем Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине Кв 4/2006 од 09.06.2009. године констатовано је да се у изречену казну затвора пресудом Окружног суда у Београду Кв 4/2006 од 12.03.2009. године окривљеном АА има рачунати време проведено у притвору (као и свако друго лишење слободе у вези са овим делом) и то почев од 20.03.2005. године па до даље одлуке суда.. Тужилац је по налогу Првог основног суда у Београду, Одељење за извршење кривичних санкција дана 29.09.2010. године упућен из Окружног затвора у Београду у Казнено поправни завод Сремска Митровица на издржавање казне по пресуди Окружног суда у Београду Кв 4/2006 од 12.03.2009. године у трајању од 20 година. Решењем Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1 По2 2/14 од 12.02.2015. године, прекинуто је извршење казне затвора према тужиоцу по пресуди Окружног суда у Београду Кв 4/06 од 12.03.2009. године, преиначеној пресудом Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1 По2 1/2010 од 14, 15, 16, 17, 18, 21 и 23.06.2010. године и према њему одређена мера забране напуштања боравишта без одобрења суда, уз налог да се

сваког првог понедељка у месецу јавља надлежној полицијској станици према месту боравишта. У поновљеном поступку, пресудом Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1 По 2/2014 од 24.11.2017. године, преиначена је пресуда Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине Кв 4/06 од 12.03.2009. године, у делу одлуке о кривици и делу одлуке о казни, па је тужилац оглашен кривим за извршење кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ, у вези са чланом 22. КЗ СРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од пет година, у које време му се урачунава време проведено у притвору од 20.03.2005. године па надаље, као и време проведено на издржању казне затвора. Тужилац се налазио у притвору и на издржавању казне непрекидно од 20.03.2005. године до 12.02.2015. године, укупно 9 година, 10 месеци и 23 дана, при чему је због смањења казне био неосновано лишен слободe у трајању од 4 године, 10 месеци и 23 дана, односно укупно 1.792 дана. Тужилац се обратио Министарству правде РС захтевом од 06.02.2018. године за накнаду нематеријалне штете, на који тужена није одговорила. Према подацима из казнене евиденције, тужилац је осуђивано лице.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 560. став 1. тачка 2. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, број 70/01, са изменама и допунама) и члана 200. Закона о облигационим односима, утврдио да тужиоцу према свим околностима случаја припада новчана накнада за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободe у износу од 6.451.200,00 динара, док је за већи износ до траженог износа од 21.492.000,00 динара захтев тужиоца одбијен као неоснован.

Другостепени суд је оценио да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд правилно применио материјално право у погледу основа одговорности тужене, али да је приликом одлучивања о висини новчане накнаде погрешно примењено материјално право из члана 200. став 2. Закона о облигационим односима. По становишту тог суда, првостепени суд је прениско одредио тражену новчану накнаду јер није у довољној мери ценио околности овог случаја и све последице које је неосновано лишење слободe у утврђеном трајању оставило на тужиоца, па је закључио да је правична новчана накнада која припада тужиоцу износ од 7.200.000,00 динара. Стога је преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу тако што је тужиоцу поред досуђеног износа од 6.451.000,00 динара досудио износ од још 748.800,00 динара, док је у преосталом одбијајућем делу потврдио првостепену пресуду.

По становишту Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда заснива се на правилној примени материјалног права.

Висина накаде нематеријалне штете, на коју тужилац има право у смислу члана 560. став 1. тачка 2. Законика о кривичном поступку, важећег у време када је против њега покренут кривични поступак, односно члана 584. став 1. тачка 2. сада важећег Законика о кривичном поступку, утврђена је у складу са критеријумима који су прописани одредбама члана 200. став 1. и 2. Закона о облигационим односима. Ценећи околности конкретног случаја, природу и тежину кривичног дела које је тужиоцу стављено на терет, дужину периода у коме је био неосновано лишен слободe (1792

дана више него што му је изречено правоснажном пресудом), страх и душевне патње које је трпео због изолованости и ограничене слободe кретања, услове боравка у затвору, а имајући у виду породично стање тужиоца, чињеницу да се у том периоду развео, реакцију окружења након изласка на слободу али и чињеницу да је и раније био више пута осуђиван, Врховни касациони суд налази да је досуђени износ накнаде нематеријалне штете од 7.200.000,00 динара адекватан значају повређеног добра тужиоца и циљу коме та накнада служи.

Одредба члана 200. став 2. Закона о облигационим односима обавезује суд да приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, а и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Имајући у виду критеријуме за одређивање висине правичне накнаде, правилна је оцена другостепеног суда да је преко досуђених 7.200.000,00 динара тужбени захтев неоснован јер је превисоко постављен, па је побијана пресуда у одбијајућем делу преко тог износа а до износа од 21.492.000,00 динара, правилна и законита.

Наводима ревизије не доводи се у сумњу правилна примена материјалног права, одредбе члана 200. ЗОО, јер се претежно понављају наводи тужиоца изложени у жалби, које је другостепени суд ценио правилним и јасним разлозима које прихвата и ревизијски суд, па је ревизија оцењена неоснованом.

О трошковима првостепеног и другостепеног поступка је одлучено правилном применом чланова 153, 154. и 165. став 1. и 2.ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић